

На Чернігівщині відкрили пам'ятну дошку Праведнику народів світу

27 січня в День пам'яті жертв Голокосту в Шатурі встановили дошку пам'яті «Устинія Іванівна Петренко – Праведник народів світу».

Цього дня віддають шану тим, хто, ризикуючи власним життям та життям своїх рідних надавали прихисток та допомогу євреям в роки окупації. Сьогодні ці люди носять ім'я – Праведник народів світу, та Праведник України. Наша односельчанка Устинія Петренко має ці почесні звання, була нагороджена грамотою та медаллю за те, що врятувала двох сестер-єврейок в роки Голокосту і переховувала їх довгих два роки в себе вдома. Подія визначна, адже в маленькому селі, жила ВЕЛИКА ЛЮДИНА, жінка, мати, трудівниця. ...І ось Шатурський НВК...Людно...З'їхалося багато людей, представники різних організацій та відділів, родичі, діти, односельці. До слова запрошували голову Лосинівської ОТГ – Володимира Андрійця, директора департаменту культури і туризму, національностей і

релігій Чернігівської області **Олександра Левочка**, голову Чернігівського обласного об'єднання єврейських общин та організацій **Семена Бельмана**, представника Українського інституту національної пам'яті в Чернігівській області **Сергія Бутка**, учителя географії Шатурського НВК **Тетяну Рубан**. Усі вони добрими словами згадували нашу героїню, Устинію Петренко, висловлювали подяку за її вчинок, закликали пам'ятати події ГОЛОКОСТУ, щоб ніколи не повторювалося таке лихо. Значну роль у встановленні пам'ятної дошки відіграла дослідницька робота вчителя географії **Тетяни Рубан**, яка збирала всі матеріали разом з учнями та мешканцями села Шатура. Саме вони створили відео зі свідченнями очевидців, що відтворює події в Шатурі у період окупації. Стрічка супроводжується субтитрами англійською мовою. Спогадами про героїчний подвиг Устинії Петренко поділилася її донька – **Олександра Романченко**.

Зліва направо: Т. Рубан, В. Андрієць, С. Бельман

Учасники заходу також поклали квіти до могили Праведниці народів світу.

ВШАНУВАТИ – ЗНАЧИТЬ НЕ ТІЛЬКИ ЗГАДАТИ, А БУТИ ПОСЛІДОВНИКАМИ ДОБРИХ СПРАВ

Під час Другої світової війни вони ризикували власним життям та життям своїх рідних задля порятунку людей єврейської національності, яких лише за етнічну приналежність безжалюбно винищували нацисти. Сьогодні ці особи носять звання Праведник народів світу. В Україні відзначено більше 2,5 тисячі таких рятівників.

В неділю, 27 січня, коли світ схилив голову у скорботі за жертвами Голокосту, в Чернігові поіменно згадали 30 жителів області, які виявили героїзм і стали на захист приречених. Тематичний захід «Праведники світу» до Міжнародного дня пам'яті жертв Голокосту відбувся в Обласному молодіжному центрі. Серед учасників – заступник голови Чернігівської облдержадміністрації **Наталія Романова**, голова єврейської громади області **Семен Бельман**, представник Українського інституту національної пам'яті в області **Сергій Бутко**, представники національно-культурних товариств.

Наталія Романова

– Голокост – це складова історії України. Це біль, що пронесе з собою ще не одне покоління. Завдання ж для кожного з нас – наслідувати добрі справи і не дати повторитися такій трагедії у цивілізованому суспільстві, – звернулася до присутніх **Наталія Романова**.

Нагадаємо, день 27 січня увійшов в історію як день звільнення в'язнів найбільшого нацистського табору смерті Аушвіц-Біркенау в Освенцимі. За час його існування там загинуло, за різними оцінками, від 1,5 до 2,2 мільйона ув'язнених. І саме 27 січня 1945 року війська Першого Українського фронту визволили людей, яким пощастило вижити в тому пеклі. На чолі перших, хто звільняв Освенцим, була танкова бригада під командуванням нашого земляка, уродженця Бахмача, майора **Анатолія Ковалевського**.

За загальними оцінками, жертвами масового знищення євреїв під час Другої світової війни стали 4,5 мільйона

дорослих та півтора мільйона дітей. На території України вбито більш ніж 1,5 мільйона співгромадян єврейської національності, врятовано понад 17 тисяч осіб.

Втім, геноциду зазнали не лише особи єврейського походження. За час нацистської окупації переслідували й представників ромської національності.

Рішення про впровадження Міжнародного дня пам'яті жертв Голокосту зафіксоване у резолюції Генеральної Асамблеї ООН від 1 листопада 2005 року.

«Голокост, що призвів до винищення однієї третини євреїв і незліченних жертв з числа представників інших меншин, буде завжди служити всім народам застереженням про небезпеки, що таять у собі ненависть, фанатизм, расизм і упередженість», – йдеться у згаданій резолюції.

Під час заходу директор Державного архіву області **Раїса Воробей** презентувала фотодокументальну виставку «Рятуючи хоча б одне життя, рятуєш світ». Експозиція демонструє громадськості приклади героїзму людей, які надавали допомогу гнаним євреям.

По закінченню присутні переглянули фільм «Список Шиндлера». В основі стрічки – реальні історії порятунку євреїв німецьким промисловцем **Оскар Шиндлером**. Під час Голокосту він врятував 1200 осіб, надававши їм роботу на своїх заводах у Польщі та Чехії.

Сайт Чернігівської ОДА

«У кожному великому селі є свій маленький Бабин Яр»

24 січня у Чернігівській ОУНБ ім. В.Г. Короленка відбулось перше в цьому році засідання клубу «Красзнавец», яке було присвячене жахливій світовій трагедії – трагедії Голокосту. Згідно резолюції Генеральної Асамблеї ООН, яка була ухвалена 2005 року, щорічно 27 січня відзначається Міжнародний день пам'яті жертв Голокосту.

Голокост – це масове знищення нацистами у період Другої світової війни єврейського населення Європи (у приблизному перекладі з грецької це слово означає «всепалення», інше значення – катастрофа). «Голокост, що призвів до винищення однієї третини євреїв і незліченних жертв з числа представників інших меншин, завжди служитиме всім народам застереженням про небезпеки, які таять в собі ненависть, фанатизм, расизм і упередженість», – сказано в резолюції ГА ООН.

Не оминула Катастрофа і Україну, сумним символом, якої є урочище Бабин Яр, місце поблизу Києва, де у 1941-1942 рр. відбувалися масові розстріли. Зауважимо, що євреїв знищували по всій Україні, зокрема і на Чернігівщині. Тому і лейтмотивом заходу стало висловлювання відомого українського історика **Андрія Руккаса** «У кожному великому селі є свій маленький Бабин Яр».

У засіданні взяли участь науковці, краєзнавці, журналісти, бібліотекарі, студенти, представники Чернігівської єврейської общини.

Відкрила засідання за «круглим столом» головний спеціаліст відділу у справах національностей та релігій Департаменту культури і туризму, національностей та релігій Чернігівської облдержадміністрації **Анна Дорошенко**.

«Голокост у національній пам'яті українського народу», такою була тема виступу представника Українського інституту національної пам'яті у Чернігівській області **Сергія Бутка**.

Про долю єврейських дітей Чернігівщини – жертв Голокосту, за матеріалами усних свідчень, розповіла доцент кафедри всесвітньої історії Навчально-наукового інституту історії та соціогуманітарних наук імені **О.М. Лазаревського** національного університету «Чернігівський колегіум» імені **Т.Г. Шевченка**, кандидат історичних наук **Ірина Еткіна**. Вона наголосила, що у період Голокосту особливою мішенню для нацистів були діти. За даними статис-

Виступає Ірина Каганова

тики за час Голокосту загинуло понад мільйон дітей. І це не випадково. На думку нацистських нелюдів, живими вони представляли виняткову загрозу, адже, подорослішавши, вони б створили нове покоління євреїв.

Тему життя євреїв Чернігівщини у період нацистської окупації продовжив голова правління ГО «Семаргл Чернігівський» **Євген Шпилевський**.

«Неможливо розповісти про геноцид, але і замовчувати його не можна». Ці слова належать колишньому в'язню Освенцима **Елі Візелю**. Він вижив у таборі смерті, щоб стати письменником та журналістом, а у 1986 році –

лауреатом Нобелівської премії миру. Розповідати про Голокост, вшановувати пам'ять невинних жертв – це і право, і обов'язок, і поклик душі кожної порядної людини. Про активну діяльність Чернігівського історичного музею імені **В.В. Тарновського** з висвітлення теми Голокосту розповіла завідувач першого науково-експозиційного відділу Чернігівського історичного музею імені **В.В. Тарновського** **Вікторія Мудрицька**.

Голова правління Чернігівського обласного об'єднання єврейських общин та організацій, головний редактор газети «Тхия» **Семен Бельман** звернув увагу присутніх на те, що пам'ять про Голокост, його жертви та їх катів повинна бути дієвою. Адже, зберігаючи пам'ять про Голокост, ми прагнемо до того, щоб світ ніколи більше не допустив повторення цієї жахливої сторінки історії.

Жваву дискусію учасників «круглого столу» викликали розбіжності кількісних даних про євреїв, знищених нацистами в Україні під час Другої світової війни. Не стала винятком і Чернігівщина. Символом Голокосту у Чернігові стало урочище **Березовий Рів**, де і відбулися масові розстріли євреїв. Усього ж на території області, за різними підрахунками, за період окупації було вбито від 2,7 до 7,5 тисяч євреїв.

Модератор заходу, завідувач відділу краєзнавства бібліотеки **Ірина Каганова** прокоментувала книжково-ілюстративну виставку «У кожному великому селі є свій маленький Бабин Яр»: Голокост на Чернігівщині та запропонувала привітати присутніх на заході свідків трагедії Голокосту, які на той час були маленькими дітьми, серед них і мужню жінку, надзвичайно світлу людину **Басю Ройтберг**.

На вшанування пам'яті невинних жертв прозвучала поминальна молитва «Ізкор».

Сайт ЧОУНБ ім. В.Г. Короленка